

Bent

Bent skildrar nazisternas förföljelse av de homosexuella i tredje riket genom två unga mäns öde i koncentrationslägret Dachau. Filmen beskriver händelserna kring "de långa knivarnas natt", förföljelserna av homosexuella i nazityskland och förvisningen av många av dem till koncentrationsläger. Men *Bent* är också mer allmängiltig i sin behandling av utanförskap, om att vara sann mot sig själv och om viljan att överleva till varje pris.

Rekommenderad för gymnasiet

En filmhandledning av Louise Lagerström

Filmens handling

Juni 1934 i Berlin. Max är en ung homosexuell man som lever ett till synes bekymmerslöst liv med sin älskare, dansaren Rudy och försörjer sig bl a på att långa kokain.

En kväll på en fashionabel klubb som drivs av transvestiten Greta tar Max, trots att han lever med Rudy, med sig Wolfgang hem, en ung SA-officer.

Morgonen efter väcks han av en svartsjuk Rudy. När de hör hårdhänta knackningar på dörren tror Max att det är hyresvärden och öppnar intet ont anande dörren. En SS-patrull tränger sig in på jakt efter Wolfgang som fortfarande är kvar i lägenheten.

Innan de flyr hinner Rudy se hur SS-männen skär halsen av Wolfgang. Max och Rudy beger sig springande till Greta och finner henne/honom klädd i manskläder. Hon/han bränner nu alla tecken på sitt dubbelliv. Greta förklarar att Wolfgang var SA-generalen Von Hellendorffs älskare, och att Hitler nu genomför en utrensningaktion mot sina gamla bundsförvanter i SA. De tre vet mycket väl att många i ledningen för SA är homosexuella. Greta säger "It's over now. Queer is out, queer is dead".

Rudy vill inte lämna Berlin men Max lyckas övertala honom. Tillsammans tillbringar de ett år luffande runt i Tyskland på flykt undan sitt förflutna. De försörjer sig bl a som

Max med den döde Horst i sina armar. Clive Owen & Lotaire Bluteau.

lantarbetare.

Max träffar sin farbror Freddie som erbjuder Max ett falskt pass och biljett till Amsterdam där Max välbärgade familj är bosatt. Men när Max försöker få honom att ordna samma sak åt Rudy är Freddie mycket motvillig. Max lovar att både göra slut med Rudy och, åtminstone öppet, börja leva som heterosexuell, bara de båda får hjälp att fly. Farbror Freddie (som också är "diskret" homosexuell) ger ett halvt löfte om att försöka.

Rudy har å sin sida i hemlighet försökt att få hjälp av personer som säger sig kunna smuggla dem över gränsen. När han berättar detta blir Max ursinnig. Strax hör de hur soldater med hundar kommer mot dem i deras gömställe i skogen.

De två tas tillfånga och sätts på en tågtransport till koncentrationslägret Dachau. På tåget plockas Rudy ut av en SS-officer och beordras att trampa sönder sina glasögon. Officeren kallar Rudy intellektuell, börjar misshandla honom och för iväg honom till en annan vagn. Bredvid Max sitter den homosexuelle Horst. Han säger att Rudy är förlorad och övertalar Max att inte ingripa. Han säger att man har en chans att klara sig om man överlever tågresan. Han berättar

också om de märken som de kommer att få i lägret, en gul davidstjärna för judarna och en rosa triangel för de homosexuella.

När SS-officern återvänder med den sönderslagne Rudy så frågar han Max om Rudy är hans vän. Max förnekar detta och när SS-officern beordrar honom att ytterligare misshandla Rudy med en batong så gör han det. Max förs sedan ut till en annan vagn. Där finns en ung flicka och ett antal skrånande soldater. Scenen tonas över i svartvita bilder av ett framrusande tåg.

Horst och Max möts igen när de klivit av tåget. Max förklarar att han gjort en "deal" med nazisterna. Han har bytt sin rosa triangel mot en judestjärna. Horst vägrar tro honom ända tills han berättar att vakterna hade tvingat honom att ha sex med flickan i vagnen. Hon var kanske tretton år och hon var död. Trots detta hade han lyckats att genomföra ett samlag. "Hon var en ängel och hon räddade mitt liv", säger Max full av självförakt.

I Dachau får Max arbeta med att för hand flytta sten eller snö från en plats till en annan och tillbaka igen. Syftet är att knäcka fångarna mentalt men Max anar ändå att det är ett av

lägrets lättare arbeten. Genom att muta vakterna får han Horst förflyttad dit. De två försöker uppmuntra varandra att inte knäckas i den omänskliga lägetillvaron och långsamt växer en varm vänskap och så småningom innerlig kärlek fram mellan Max och Horst. Trots att de inte får röra vid varandra uppfinner de ett sätt att suggerera sexuell samvaro. Horst säger att han älskar Max och att hans hemliga tecken till Max är att gnugga sitt ena ögonbryn.

När vintern kommer börjar dock Horst att brytas ner fysiskt och Max beger sig till den nye lägerkommendanten för att få medicin. Mot sexuella tjänster och genom att låtsas att det är han som är sjuk får han medicin till Horst.

Vid en inspektion upptäcker kommandanten att det i själva verket är Horst som är sjuk. Han tvingar Horst att kasta sin mössa på taggträdsstängslet och beordrar honom att hämta den för att få en anledning att skjuta honom. Horst vänder dock om och springer skrikande mot honom. Han skjuts ner men hinner riva en av vakterna i ansiktet innan han dör. Max får order att bära bort kroppen. Han begraver Horst men tar först på sig hans jacka med den rosa triangeln. Max går sedan sakta mot stängslet där Horst mössa fortfarande hänger kvar och genom att gripa tag i den elektrifierade taggtråden tar han sitt liv.

De glömda offren

I filmer som *Schindler's List*, *Shoah* och *God afton, herr Wallenberg* har det judiska perspektivet på förintelsen skildrats. Men det var många andra som också föll offer för utrensningarna. Zigenare, handikappade, politiskt oppositionella, "asociala", "obotligt kriminella", Jehovas vittnen och homosexuella delade judarnas öde.

Det är sällan man har skildrat förintelsen från de homosexuellas perspektiv. Scenversionen av *Bent*, av Martin Sherman som också skrivit manuset till filmversionen, fick därför en enorm genomslagskraft då den hade premiär 1979.

Sherman har i intervjuer berättat om hur svårt det var att hitta något skrivet om de homosexuellas situation i det tredje riket. Till stor del beroende på att förtrycket av dem även fortsatte efter kriget. Överlevande har helt enkelt inte vågat eller velat berätta.

När den västtyska staten betalade ut skadestånd till överlevande efter koncentrationslägren vägrades de

homosexuella och deras efterlevande all gottgörelse för lidande, död och terror. Något de också delade med de zigeniska koncentrationslägeroffren. Efter kriget fortsatte man registrering och ända in på 80-talet fanns det så kallade "rosa listor" hos myndigheterna. Förföljelsen av de homosexuella erkändes inte heller av de allierade militärdomstolarna efter kriget som krigsförbrytelser. Man lät till och med vissa homosexuella förbli fängslade.

1979, samma år som pjäsen *Bent* fick premiär, uttryckte den västtyska regeringen sin oförändrade ståndpunkt i frågan. "Den är offer för nationalsocialistisk förföljelse som på grund av ras, tro eller världsåskådning förföljts av nationalsocialistiska våldsätgärder. Detta är inte fallet för personer som satts i koncentrationsläger p g a homosexualitet."

Även historikerna har undvikit ämnet och det var först i samband med premiären på pjäsen "Bent" som det uppmärksammades för en större allmänhet. Detta genererade i sin tur en ny debatt och plötsligt började det dyka upp artiklar om ämnet där även vittnesmål från överlevande togs med. En stor våldokumenterad studie, "The Pink Triangle" gavs ut av Richard Plant 1986.

Det uppstod även en kontrovers kring det faktum att Max väljer att bära den gula judestjärnan för han tror sig kunna bli bättre behandlad som jude. Den handlingen skulle kunna tolkas som att man förringar judarna och deras lidanden. Plötsligt ställs frågan om människans lika värde på sin spets. Vem led mest?

En sekvens i filmen visar dock en flerdimensionell bild av problematiken. När Max och Horst fått sina märken utspelar sig följande replikväxling; Du är inte jude, du är böj. Max svarar, jag kanske är bådadera. Då kan du bära bägge, säger Horst. Jag ville inte ha någon. Du sa att det var den lägsta (och syftar på den rosa triangeln). Men det är den gula också, säger Horst.

Pjäsen "Bent" fick en ny innebörd för gaykulturen under 80- och 90-talen då AIDS började sprida sig bland homosexuella. En del ville likna farsoten och de konsekvenser som följde i dess fotspår vid en ny förintelse. Återigen hade de homosexuella blivit en grupp man skulle akta sig för. De diskriminerades på sina arbeten, deras bastuklubbar stängdes och allmänhetens homofobi växte. Under samma tid antog de homosexuella den tidigare förhatliga skamfyllda

rosa triangeln som sin symbol. Nu stod den för stolthet och beslutsamhet.

★ I filmens inledning sjunger Greta om gatorna i Berlin och om hur de homosexuella snart kommer att försvinna. "Streets of Berlin. Will you miss me? Streets of Berlin, do you care? ... Will you cry out if I vanish into thin air?" – En anklagelseakt mot alla de som av fruktan, eller medlöperi, vänder bort blicken inför grymheterna.

Allmänheten ser vi lite av i *Bent*. Men några "vanliga" tyskar har picnic och badar precis i anslutning till koncentrationslägret. När nazisterna stormar Max väning tittar också grannar ogillande ut och drar snabbt för sina gardiner.

★ Vad vill de bilderna förmedla?

Verkligheten i lägren

En av de få ögonvittnesskildringar som finns om homosexuellas situation i ett koncentrationsläger under nazismen är boken "Die Männer mit dem rosa winkel" (Fångarna med den rosa triangeln). Skriven under pseudonymen Heinz Heger berättar en österrikisk man om hur han 1939 förhörs av Gestapos "homosexavdelning" för att sedan transporteras till lägret Sachsenhausen och sedan Flossenbürg. Hans berättelse överensstämmer till stor del med skildringen av koncentrationslägret i *Bent*.

Heinz berättar hur han hamnar lägst i hierarkin inom lägret. Till och med lägre än grovt kriminella och mördare. Följaktligen hade inte bara SS-bödlar och officerare rätt att tortera och döda dem. De andra medfångarna anser sig också "stå över" dessa abnorma människor och tog sig rätten att häna, småda och utnyttja.

Likt Max i filmen bestämmer sig Heinz för att överleva till varje pris och inser att det gäller att spela med i de regler som finns. Att låta sig utnyttjas sexuellt blir en del i strategin för att vinna fördelar. I filmen ser vi hur Max skaffar medicin till Horst genom att utföra sexuella tjänster. Bokens Heinz gör likadant för att skaffa sig någon ynka förmån, mat eller cigaretter. Han beskriver det paradoxala i hur dessa "normala" män (blockledare, lägerpampar osv) inlåter sig i sex med män men fortfarande inte på något sett ser det som en homosexuell handling.

När Max skaffat medicin till Horst säger han till honom att kaptenen aldrig skulle låta en "böj" suga av honom. Provokativt säger han "min

och Greta, i rollerna Clive Owen & Mick Jagger.

gula stjärna skaffade dig medicin".

Filmens beskrivningar av det tröstlösa arbetet med att bära sten eller snö från en sida till en annan stämmer också med den verklighet Heinz Heger upplevde. Allt för att bryta ner deras moral och sista gnista av egen vilja.

"Vårt arbete bestod i att på förmiddagen transportera snön från den vänstra sidan av lägergatan till den högra. På eftermiddagen gällde det att forsla samma snö tillbaka från den högra sidan till den vänstra. Varken skottkärror eller skyfflar fick vi använda till detta arbete, det hade varit för lättamt för oss "bögar"."

En "lek" som SS-folket brukade roa sig med var att kasta fångarnas mössor mot taggtråden som omgav lägeret. Att gå närmare än 5 meter från stängslet bestraffades med döden eftersom det ansågs vara ett flyktt försök. Naturligtvis tvekade fångarna att hämta sina mössor eftersom det innebar att bli skjuten. Om man vägrade misshandlades man till döds och av de två sätten att dö var det flera som föredrog att själva springa mot stängslet för att göra plågan kort och slippa en fortsatt tillvaro av hunger och tortyr.

I *Bent* utspelar sig sista scenen framför lägerets stängsel och en SS-man tvingar Horst slänga sin mössa mot det. Men istället för att hämta den vänder han sig om och springer mot SS-mannen som skjuter honom. För Horst blir detta en sista handling

av fri vilja.

★ Både *Bent* och Heinz Hegers och andras vittnesbörd beskriver de homosexuella som längst ned på skalan i lägeren. Fundera över mekanismerna när förtryckta själva förtrycker. Handlar det bara om fruktan eller försöker man erövra ett eget människovärde genom att i alla fall inte vara längst ner i hierarkin?

De långa knivarnas natt och mordet på Ernst Röhm

Hänsyftningar i filmen placerar *Bents* inledning till dagarna kring den 30 juni 1934 och vissa historiska fakta kan fördjupa förståelsen av hur tiden runt nazisternas maktövertagande tedde sig för de homosexuella i Berlin och Tyskland.

Under Weimarrepubliken (1919-33) var Berlin en miljonstad där de homosexuella kunde leva tämligen öppet. Subkulturen i form av klubbar och restauranger fick florerat fritt med polisens goda minne men framför allt började gaykulturen organisera sig på ett sätt som inte skett tidigare. Homosexualitet i film och teater var inte helt tabu. Tidskrifter började publiceras, av vilka "Der Eigene" var den största. Bakom den stod författaren Adolf Brand som även startade gayorganisationen, "Gemeinschaft der Eigenen".

Den tyske judiske sexualforskaren Magnus Hirschfeld var den som gick i bräsch för de homosexuellas frigörelse. Han upprättade redan vid

sekelskiftet "Wissenschaftlich-Humanitäre Komitee", vars främsta mål var att avskaffa den så kallade § 175, en lag som förbjöd och kriminaliserade sexuella handlingar mellan män.

När Hitler 1933 valdes till rikskansler drevs alla dessa aktiviteter under jorden och en systematisk förföljelse av homosexuella tog sin början. Men tiden efter maktövertagandet präglades också av en maktkamp inom nazistpartiet. Hitlers "brunskjortor" eller SA (Sturmabteilung), en halvmilitär kamporganisation av "politiska soldater" utgjorde grunden för de nazistiska framgångarna under 20- och 30-talet. Organisationen som 1934 mönstrade cirka 2.5 miljoner medlemmar började mer och mer bli en stat i staten och ställde alltmer högljudda anspråk på makt och inflytande i nazistpartiet. Många i dess ledning var också homosexuella, bl a den högste chefen Ernst Röhm.

SA försökte nu bli fundamentet för den tyska krigsmakten, *Wehrmacht*, förhoppningar som militären inte såg på med blida ögon. De började sakteliga att återhämta sig från första världskrigets nederlag och stödde än så länge Hitler men skrämdes av tanken på obildade bråkmakare som officerare i den anrika prussiska krigsmakten.

SA betonade också mycket starkt den socialistiska delen av den nationalsocialistiska staten. Man talade allt oftare om "den andra revolutionen" något som kraftigt oroade de tyska storföretagen vilka Hitler var helt beroende av för sitt projekt att återskapa Tysklands välstånd och makt.

Även andra mer konservativa krafter i den nazistiska hierarkin oroades av Röhm's anspråk och det var påtryckningar från dem, *Wehrmacht* och storföretagen samt alltmer hotfulla manifestationer av Röhm och SA som den 30 juli 1934 utlöste "de långa knivarnas natt". Måltavlan var främst SA-ledningen men också andra fientliga element strök med på kuppen.

Det hela var en realpolitisk utrensning av Hitler men när kommunikationerna anlände till tyska tidningar och radio angavs helt andra skäl till utrensningen. Så här beskrevs händelseförloppet för tyskarna i radio efter den 30 juli.

"I natt klockan två begav sig Führer till München och utfärdade

order om att de mest komprometterade cheferna skulle degraderas och tillfångatas. Vid fångslandet ägde så moraliskt pinsamma scener rum att det inte längre fanns rum för medlidande. Några av cheferna för Sturmabteilung hade hos sig pojkar med speciella seder. En av dem överraskades och arresterades i en absolut motbjudande situation”

I ett slag förändrades nu situationen för de homosexuella i Nazityskland och det är vid tiden för dessa utrensningar som *Bent* tar sin början. Trogligtvis hade SAs tidigare maktställning hindrat att den homofobi som var inbyggd i den nazistiska ideologin inte blommade ut till fulla förrän de homosexuella nazistledarna röjts ut vägen. Röhm's påtryckningar hade tidigare gjort att speciellt Berlin också efter 1933 hade kvar ett glimrande om än bräckligt nöjesliv för de homosexuella. Några år senare, under Berlinolympiaden 1936, skedde en viss ”uppsnyggning” av verkligheten för både judar och homosexuella i Berlin men bara så länge de utländska besökarna var kvar i staden.

Homosexualiet – ett hot mot den nazistiska folkstatens expansion

Ideologiskt var nazisternas avståndstagande visavi de homosexuella baserat på två grundstenar. Tysklands makt skulle byggas på en kraftig ökning av befolkningen. Detta skulle i sin tur skapa en grund för expansion ekonomiskt, politiskt och geografiskt. De homosexuellas levnadssätt såg man som själva antitesen till, och ett hot mot, den barnrika tyska familjen.

Den andra grundstenen var nazismens vurm för det rena, naturliga och enkla som i sin förlängning innebar likriktning. Hitler själv ansåg att homosexualitet var ogermanskt och fullständigt förkastligt. Han återkom ofta i sina tal till Hirschfelds kampanj för upphävande av §175 och kallade honom för ”den svinjuden”. Nazisterna plundrade ”Institutet för sexualvetenskap” som Hirschfeld grundat 1918, och upprättade offentliga bokbål där ”otyska böcker” brändes under fyra dagar.

Allt avvikande skulle således bekämpas vilket ledde till att Gestapo skapade en självständig avdelning för kartläggning, arrestering och förvisning till koncentrationsläger av de homosexuella enligt samma mönster som för judarna.

”Bent” inleds med en skildring av nattlivet i det tidiga 30-talets Berlin.

Till ödets ironi hör att de också samma socialdemokratiska och antifascistiska krafter som under många år starkt drev upphävandet av §175 i desperation över nazisternas framgångar tog sig rollen som ”moralens väktare”. Under valkampanjerna innan Hitlers maktövertagande 1933, använde bl a SPD, det tyska socialdemokratiska partiet, ryktena om Röhm's och andra nazisters homosexualitet i sin propaganda. Inför presidentvalet 1932 publicerade man tre privata kärleksbrev från Röhm. Ett agerande som möjligtvis drev homosexuella väljare att rösta på nazisterna.

Att vara sann mot sig själv

Max är filmens huvudperson och dramaturgiska nav. Kring honom byggs historien upp och hans karaktär är sammansatt. Han presenteras första gången på Gretas klubb, en självsäker person i en för honom hemtam miljö. Vi antar att han är förmögen, något som skall visas sig vara både sant och falskt. Han har en lättjefull inställning till arbete. Han föredrar de lättförtjänta pengar han kan få genom drogförsäljning. I filmen illustreras detta när Rudy och Max tvingas försörja sig som lantarbetare. Vi ser Rudy arbeta medan Max ligger bekvämt tillbakalutad och tittar på.

Max är i filmens inledning ledigt elegant klädd i kostym, ljus skjorta utan slips och en vältrimmad mustasch. Han verkar känna de flesta och han går hem med en nazist, en SA-officer, som han för övrigt lockat

med falska förespeglningar om hus på landet och flott bil. Vi förstår att han hittills inte har haft särskilt svårt att leva sitt liv som homosexuell. Max har ett emotionellt övertag gentemot Rudy som visserligen blir sur över att Max tar med en annan man hem men ändå tycks acceptera deras ojämlika relation.

När Max möter ”Uncle Freddie” ett år senare får vi de sista pusselbitarna till hans bakgrund. Han är en välbeställd familjs förlöpta ”svarta får” och utan att det sägs rätt ut i filmen skulle familjen, som nu är bosatt i Amsterdam, också kunna vara judisk.

Max är en person som styrs av omtanken om sig själv. Han säger sig vilja ta med Rudy till Amsterdam men lovar sedan också sin farbror att han skall överge honom och endast leva ut sin homosexualitet i hemlighet, att han skall ”hyra” sina älskare.

Eftersom Max öde är så intimt förknippat med frågor om skuld, svek och omvändelse är det rimligt att se skildringen av honom som en metafor till Bibelns passionshistoria. Just nu kan det vara intressant att göra jämförelsen i ljuset av Ecco Homodebatten.

Max förnekar Rudy tre gånger, likt Petrus i Nya Testamentet förnekar Jesus. Först genom sin affär med SA-officern, sedan inför farbror Freddie och sist på tåget till Dachau när han först förnekar Rudy och sedan misshandlar honom.

Genom att ligga med den unga döda flickan på tåget lyckas han övertyga nazisterna om sin ’manlig-

het' och de låter honom byta den rosa triangeln mot den gula judestjärnan. Max bygger tillvaron i lägret på ett förnekande av sin läggning, ett svek som han till sist sonar när han först klär sig i sitt "verkliga" tecken på tillhörighet, den rosa triangeln, och sedan offerar sitt liv vid den elektrifierade taggtråden. Med sina armar utsträckta är det en parafra för Kristi lidande men också en symbol för att Max nu är sann mot sig själv, det han står för och sin kärlek till Horst.

Max klarade att stå för sin homosexualitet i kretsar och sammanhang där det var accepterat men i den extrema situation som koncentrationslägret utgjorde kunde han inte hålla emot utan ljög om den han var.

★ Fundera kring svårigheterna med att vara sann mot sig själv. Hur ter sig problematiken i teorin respektive praktiken?

★ Max ställs inför valet att förråda sin vän eller dödas. Detta är ett öde som många andra överlevare från koncentrationslägren vittnar om, vare sig de är homosexuella eller judar. Diskutera utifrån detta om moralen i detta handlande. Skulle han, i moraliskt hänseende, ha vunnit något på att stå upp för sin kärlek och låta sig offeras?

Horst är filmens sanningssägare. Han är en självmedveten homosexuell som sedan tidigare är sorgligt medveten om nazisternas metoder. När Max står för ett naivt hopp om att göra "deal" med nazisterna står Horst för klarsyn. Han vet vad som väntar dem och han är, redan när vi ser honom första gången, fysiskt och psykiskt nedbruten. När de anländer till Dachau och han får reda på att Max försökt få ett bättre utgångsläge genom att byta till sig en gul stjärna, säger han torrt till Max att vänskap varar högst 12 timmar i lägret, och att deras tog slut på taget.

Men Horst står också för ärligheten. Han vågar visa sig svag och rädd. Han står för den han är och vill inte ta emot hjälp, inte ens medicin av Max. Han säger också till Max att han älskar honom trots att Max varken vill älska eller bli älskad. Horst viktigaste funktion i filmen är att tala om för Max att nazisterna kan bryta ner dem fysiskt, men att deras fria vilja är deras egen. Priset för den fria viljan

är dock högsta tänkbara, livet självt.

★ Dramaturgiskt sett fyller Horst funktionen som det goda idealet som Max tillkortakommanden skall brytas mot. Han offeras för att Max skall våga bli fri och stå för den han är. Är bilden av Horst idealiserad?

★ Står Horst, och i filmens slutparti också Max, för hur vi människor önskar att vi agerade men sällan gör eller är det i stället dumdrigtigt att dö för ärlighet och frihet?

★ Kan man vända på tolkningen och säga att Max fortsätter att ge efter för trycket, att han väljer att dö i stället för att kämpa?

Den stiliserade formen hämtad från teatern

Bent har behållit mycket av den teatrala strukturen när den överförs från pjäs till film. Miljöerna är långt från realistiska. Miljöerna i Gretas varieté och Max lägenhet skildras som ganska tidlösa, mer dystopiskt än historiskt korrekt. De skulle kunna vara en dekadent klubb eller ett spatiöst "loft" i dagens New York. När vi ser Gretas silhuett i filmens inledning är det mot en betongvägg, och entrén till baren för tankarna till ingången till ett koncentrationsläger, helt avsiktligt enligt regissören Sean Mathias. Vi vet alltså inte riktigt var vi befinner oss varken geografiskt eller tidsmässigt.

I scenversionen drev man detta ännu längre. Den börjar i Max och Rudys lägenhet och hänsyftningarna på nazism uppfattades som en ordlek med nazismen som fetischistiska symboler. Uppdykandet av SS-patrullen och mordet på Wolfgang blev en stark chockeffekt som drastiskt placerade pjäsen under nazitiden.

Också koncentrationslägret är i filmversionen stilistiskt skildrat med bara några få lägervakter och fångar i de rena, ödsliga industrimiljöerna. Vi ser nästan inget av smutsen, leran, eller det myllrande gatulivet i 30-talets Berlin. Med små medel har man istället valt att fokusera på det bakomliggande skeendet, djupt moraliska frågor om den mänskliga naturen, om ondska, godhet, kärlek, svek och förlåtelse. Det är vad som händer i Max och Horsts inre som är viktigt.

★ Diskutera om detta känns som ett avsiktligt grepp för att få oss att koncentrera oss på det väsentliga i

filmen eller finns det i stället en risk för att det fjärrar det oss från att se människoödena bakom filmen och dess budskap?

Källor och fördjupningslitteratur

Isser, Edward R., *Stages of Annihilation - Theatrical Representations of the Holocaust*, London, 1997

Heger, Heinz, *Fångarna med rosa triangel Homosexualitet i tredje riket: en historisk kommentar av Fredrik Silverstolpe*, Stockholm, 1984

Gallo, Max, *De långa knivarnas natt - den 30 juni 1934*, Malmö, 1972

Dynes, Wayne (Ed.), *The Encyclopedia of Homosexuality* vol. 1-2, N.Y. 1990

Plant, Richard, *The Pink Triangle: The Nazi War Against Homosexuals*, Edinburgh, 1987

Queer View nov -98, Intervju med Martin Sherman

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Originaltitel: Bent

Regi: Sean Mathias

Manus: Martin Sherman efter sin pjäs med samma namn

Foto: Yorgos Arvanitis

Klippning: Isabel Lorente

Originalmusik: Philip Glass

Scenografi: Stephen Brimson
Lewis

I ROLLERNA:

Max – Clive Owen

Horst – Lothaire Bluteau

Rudy – Brian Webber

Greta – Mick Jagger

Freddie – Ian McKellen

TEKNISKA UPPGIFTER:

Speltid: 104 min

Format: 1:1,85

Ljud: Dolby SR

Censur: 15 år

Svensk premiär: 23.4.1999

DISTRIBUTION:

Svenska Filminstitutet, Box 271
26, 102 52 Stockholm Tel: 08-665 11 00, fax: 08-661 18 20
www.sfi.se